

Leo van der Houwen: 'Ik heb een

Leo van der Houwen: "Ik heb een grote hekel aan lichtverlies. Daarom heb ik voor dit systeem gekozen."

Bij het bouwen van zijn nieuwe kas stond tomatenteler Leo van der Houwen voor de vraag om wel of niet te investeren in een scherminstallatie. Met de huidige en toekomstige gasprijzen voor ogen besloot hij om te gaan schermen, maar dan wel met een installatie die zo goed als geen licht wegneemt.

TEKST EN BEELD: HERMA ENTHOVEN

Terwijl we de nieuwe kas inlopen, waar op het moment van ons bezoek allerlei installatiebedrijven nog volop aan het werk zijn, komt het gesprek als vanzelf op de hoge energieprijzen. Steeds meer groentetelers overwegen daarom om een scherminstallatie aan te laten leggen. Het wordt de komende jaren lonend om de nodige energiebesparende maatregelen te treffen. Bij de bouwplannen van zijn nieuwe kas had tomatenteler Leo van der Houwen uit Steenberghe al wel gedacht aan een scherminstallatie, maar hij wist nog niet precies wat. Totdat hij in Panningen (Limburg) de nieuwe proefinstallatie van ACL-protections zag.

Gevulde 'zakken'

Van der Houwen heeft voor het ACL systeem gekozen omdat het vrijwel geen licht wegneemt. Het enige dat je ziet wanneer het scherm open ligt is de smalle strip langs de tralie en de zakken met doek aan de gevel. Het lichtverlies boven het gewas betreft alleen de wat bredere gewas tralie (in dit geval 8 cm breed).

Het voorste gedeelte van het bedrijf is een warehouse van vier jaar oud. Ook hier laat de teler een scherminstallatie aanleggen, maar dan een traditioneel systeem. Want als je in

een bestaand warehouse een ACL installatie toe wilt passen moet in de eerste plaats de tralie er geschikt voor zijn en je zou de gevel moeten aanpassen om het pakket schermdoek een plaats te geven. Van der Houwen kon nog op tijd de bouwplannen voor zijn nieuwe warehouse wijzigen. Bij de overgang van het bestaande naar het nieuwe warehouse is een bescheiden dilatieruimte. Die biedt plaats voor de met schermdoek gevulde 'zakken'. Aan de achterkant van de kas moest echter een uitbouw worden gerealiseerd, van ongeveer 50 cm breed, want anders zou er tussen de teeltgoten en het glas onvoldoende ruimte overblijven voor het scherpakket. Het pakket heeft een hoogte van circa 1,50 m. De teeltgoot daar vlak voor komt ook zo hoog. De overige teeltgoten liggen op normale hoogte (1,10m).

Geen draden, geen pakketten

Er is echter nog nauwelijks ervaring met dit schermstelsel. Waarom kiest iemand hier dan nu al voor? Van der Houwen: "Ik heb nu eenmaal een verschrikkelijke hekel aan lichtverlies, al die draden, die pakketten schermdoek, ik vind het helemaal niks. Ik zou liever helemaal geen scherminstallatie willen hebben, maar met deze gasprijzen moet je wel."

Hij vervolgt: "In Limburg heb ik bij een proefopstelling voor het eerst gezien hoe het werkt. Het schermdoek ligt per tralie langs de voor- en achtergevel in een 'zak' van geweven kunststof. Aan de randen van het doek zitten 'kraaltjes' die worden vastgegrepen door een ketting die langs de tralie loopt."

Aan de tralie worden daarvoor aan beide

De haakjes van het doek grijpen vast in de ketting.

grote hekel aan lichtverlies'

zijden strips gemonteerd van geanodiseerd aluminium met twee gleuven. De ketting loopt rond; door de onderste gleuf heen, door de bovenste terug. Het doek komt vrij boven het gewas te hangen, zonder draden of andere ondersteuning.

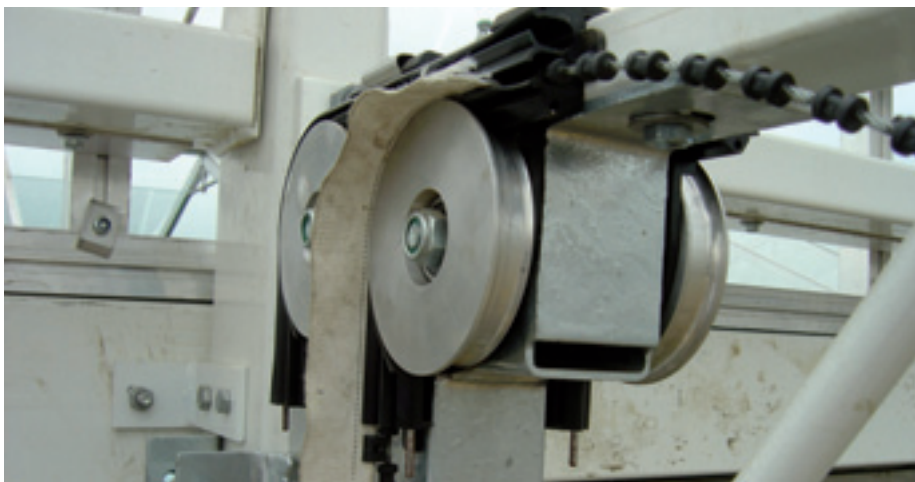
Het doek zal zonder te veel doorzakken een vakbreedte van 5 meter moeten overspannen. "De leverancier heeft mij gegarandeerd dat het doek in het midden een maximale doorhang heeft van 28 cm", aldus Van der Houwen. De kas heeft een lengte van 256 meter. Van beide zijden vanaf de gevel loopt het doek, dat dus een lengte van 128 meter heeft, naar het midden toe dicht. Elke motor aan de achtergevel trekt drie banen.

"In Limburg heeft de leverancier in de proefopstelling nu een jaar ervaring met twee banen scherm. Natuurlijk moet hij wel een en ander voor mijn tuin geschikt maken. Het gaat hier om een veel groter oppervlakte." Het nieuwe warenhuis is bijna 55.000 m².

"Normaal gesproken ben ik niet zo'n pionier", vertelt Leo van der Houwen. "Ik zit niet te wachten op iets nieuws met kinderziekten. Maar in dit geval heb ik er alle vertrouwen in dat het goed gaat, ondanks dat er nog vrijwel geen ervaring mee is opgedaan. Natuurlijk heb ik goede afspraken gemaakt met de leverancier, maar ook zij willen natuurlijk dat het gaat lukken."

Geen vochtkier mogelijk

Het nieuwe scherm vergt een hogere investering dan een traditionele. De kosten zullen rond de € 6 per m² liggen. Anderhalf keer het bedrag dat je moet neertellen voor een traditioneel scherm.

De wielen waarlangs de ketting met doek via de poot naar de tralie loopt.

Hier zal extra besparing tegenover moeten staan.

"Ik haal extra energiebesparing door mijn stelling dat minder lichtverlies meer productie geeft. En meer productie betekent dus minder energie per kilo tomaten.

Daarnaast realiseer je natuurlijk de besparing die je ook met een traditioneel scherm hebt", stelt Van der Houwen. Ook sluit dit scherm meer af (er zitten nergens gaten of kieren). Verder komt aan de gevel een traditioneel rolgevelscherm. Van der Houwen kan zijn kas dus bijna hermetisch afsluiten.

Een vochtkiertje zetten is er met dit doek niet bij. Maar Van der Houwen is er niet bang voor dat hij dat zal missen: "Bij de teelt van tomaten vind ik dat je genoeg hebt aan open of dicht. Het scherm op een kier zetten, dat heb ik niet zo nodig. Ik zie daar geen problemen in. "Iemand die echter zijn scherm wel op een kier wil zetten of de mogelijkheid wil hebben om overdag licht weg te schermen kan met dit systeem niet uit de voeten."

Een ander punt is de kouval bij openen van het scherm. Chris Bastiaans, van ACL protections: "We hebben metingen gedaan met een conventioneel scherm, waarbij we in één keer het scherm open trokken. Het volume lucht boven het doek is ongeveer 10% van het kasvolume. Deze koude lucht mengt zich met de warme lucht daaronder. Bij het opentrekken van het scherm daalt wel de temperatuur van de omgeving, maar die van de plant daalt nauwelijks. Maar de teler zal wel moeten leren omgaan met deze andere situatie."

Wat het doek gaat doen, klapperen of opwaaien op momenten dat de luchtra-

De ketting loopt rond; door de onderste gleuf heen, door de bovenste terug.

men erboven openstaan, is de vraag. Er is nog geen ervaring met een hele kas. Bastiaans verwacht geen problemen: "Hooguit zal het doek wat golven."

Schermdoek

Bij problemen kun je de complete zak met doek eenvoudig vervangen door een nieuwe. Zo wordt ook het doek binnenkort afgeleverd: compleet op maat en met tandjes langs de randen om in de ketting te ritsen, in de bijbehorende opbergzak. Het doek dat Van der Houwen gaat gebruiken is LS-10 ultra plus, waarbij speciaal voor dit systeem het doek in de breedterichting is verstevigd. Dit om rek in de breedte tegen te gaan. Daarbij is 1 op de 15 bandjes open. Dit moet voldoende zijn om het vocht onder controle te houden. Het doek heeft de eigenschap dat het niet veel vocht opneemt. Dan nog kan het voorkomen dat 's ochtends het doek nat in de zak terug gaat. Van der Houwen: "Ik stel me zo voor dat als het er erg nat in gaat, je overdag het scherm nog even laat dicht lopen om te drogen. Maar misschien geeft het geen enkel probleem. Ik zal er gewoon mee moeten leren werken."

SAMENVATTING

Tomatenteler Leo van der Houwen laat in zijn nieuwe kas het ACL scherm-systeem aanleggen. Voordeel hiervan is dat er vrijwel geen lichtverlies optreedt. Het scherm schuift door geleiders langs de tralie open en dicht. Nadeel is de hogere investering en er kan geen (vocht)kier worden gezet.